

OPPONENCIA

Komlósi Bence diplomatervéhez - KLAUZÁL TÉR - A MI TERÜNK, Budapest

Tisztelt Bíráló Bizottság, kedves Bence!

Legelőször is azt kell mondjam, hálás vagyok, hogy Komlósi Bence diplomáját opponálhatom. Leginkább azért, mert a diplomamunka kapcsán rákényszerültem, hogy felvegyem a fonalat újra a kurrens építészeti-ideológiai áramlatokat illetően - amikről érintőlegesen hall ugyan az ember, de igazán mégsem tudja, mégsem ismeri lényegüket, pedig ez fontos lenne. Másrészt hálás vagyok, mert egy nem szokványos diszciplínák mentén mozgó, nem szokványos építészeti hozzáállást tükröző tervvel konfrontálódhattam. A diplomamunkán való gondolkodás, a meg- és felismerések illetve az utánaolvasások sok friss gondolatot és változást generáltak bennem is.

A fentiekhez mérten véleményem szerint az opponensi vélemény sem lehet más, mint a diplomamunka maga, ezért a műfaj klasszikus kereteitől eltérően megpróbálok mélyebbre nyúlni, egyszersmind rövid és teoretikus lenni a következőkben.

Bence diplomaterve a mai építészeti gondolkodás olyan kurrens fogalmai mentén szerveződik, mint az ADATÉPÍTÉSZET, az ÖKOLOGIKUS GONDOLKODÁS, a FENNTARTHATÓ ÉPÍTÉSZET, a PARTICIPATÍV TERVEZÉS illetve az állandó INTERAKCIÓ. Teoretikus szempontból mindezen fenoménák nem teljesen mai keletűek - viszont talán soha nem voltak annyira időszerűek, mint manapság.

Fontosnak tartom leszögezni, hogy magát a diplomatervet is a fenti ideák szerint, azok tükrében kell vizsgálni és értékelni. Itt idézném Bence blogjáról John Turner gondolatát Ralph Erskine munkásságával kapcsolatban, miszerint "AZ ÉPÍTÉSZET VALÓBAN VERBUM, AKCIÓ, NEMCSAK KORREKT TEÓRIÁK ÉS ELŐÍRÁSOK KÖTEGE".

Mindezekről meglehetősen átfogó és részletes elemzést, előtanulmányt találhatunk az említett blogon a www.dotlinearchitects.com-on, hivatkozásokkal, irodalomjegyzékkel és adatgyűjtéssel, amit jó szívvel ajánlok mindenki további figyelmébe.

Ezek tükrében megítélésem szerint a diplomamunka egy elméleti alapokon nyugvó építészeti KÍSÉRLETnek tekinthető, amely gondolati felvetésekből és társadalmi-gazdasági problémaelemzésekből származtatott felvetéseket igyekszik igazolni konkrét, fizikailag valós helyzetben, életszerű körülmények között. A felépített diplomamunka alapvetően nem más, mint egy MODELL, amelynek működését, létrejöttének metodikáját vizsgálva közelebb juthatunk a folyamatok megértéséhez, igazolhatjuk az őket generáló felvetéseket.

E tekintetben Komlósi Bence diplomamunkáját teljes mértékben koherensnek tartom - a kísérleti terep kiválasztásától a modell urbanisztikai és építészeti megfogalmazásáig bezárólag. A kísérletezéshez elengedhetetlen analitikus hozzáállás, folyamatos értékelés az eszközök adekvát kiválasztásával párosul, a beavatkozások mértéke a teóriáknak és a helyzetnek megfelelő. Az alkalmazott LOW-TECH építészeti nyelvezet az alulról szerveződő kezdeményezés és a PARTICIPATÍV TERVEZÉS szempontjából a célközönség számára biztosítja a projekt kellő mértékű befogadhatóságát, beágyazódását, egyszerre gazdaságos, mobil és interaktív.

A tervezett MODELL azonban - lényegéből adódóan - építészeti nyelven nyilvánvalóan nem tekinthető végleges állapotnak, azaz ab ovo közties helyzetet fogalmaz meg. Ebből adódóan - a helyüket hosszú időre elfoglaló, bebetonozott és KÉSZ építészeti alkotásoktól eltérően - igazából nehezen ítéltető meg az építészet klasszikus fogalmi rendszerei alapján. Abban a rendszerben, amiben mozog, viszont jól definiálja önmagát, reakcióképes és speciális. Arra készült, hogy kigenerálja a helyzetből a megoldást, azaz önmaga nem értelmezhető megoldásként, ezért - annak ellenére, hogy tervezett elemei detektálható módon, a maguk egyszerűségében hagyományosabb építészeti értelemben is értékeket hordoznak - az opponensi véleményemben nem is fogom megoldásként értékelni. A terv maga ugyanis jelen esetben nem válasz, hanem leginkább algoritmusként határozható meg - nem eredmény, hanem megoldóképlet kíván lenni.

Be kell lássuk ugyanakkor, hogy mindebben rengeteg bizonytalanság van. Nem ismerhetjük biztosan a végkimenetelt. Lehet jó a szándék, lehet jó az analitikusan felépített metodika és lehet jó a kísérleti terep is - mégsem lehet megmondani a végeredményt. Ha szabad egy hasonlattal élnem: olyan ez mint egy gyermek - jó szülőktől, jó szándékú és őszinte neveléssel, kiváló genetikai adottságokkal - mégis ismeretlen jövővel. Nem lehetünk sosem teljesen biztosak abban, hogy mi is lesz belőle.

De hát nem is kell ebben okvetlenül teljesen biztosnak lennünk. Ha biztosak lehetnénk, nem kellene soha kísérleteznünk. Ezért gondolom opponensi értékelésem végén a diplomázó munkáját illetve az abban rejlő értékeket messzemenően méltatni és elismerni, mindazonáltal egyben örömet is szeretném kifejezni, hogy nem veszett ki a Műgyetemről az építészeti kísérletezés szelleme, és hogy ennek gondozását a tanszék és a konzulensek is felvállalták és fontosnak tartják.

Komlósi Bence diplomamunkáját a fentiekkel ajánlom a tisztelt Bíráló Bizottság megtisztelő figyelmébe, elfogadását teljes mértékben támogatom.

Tisztelettel és köszönettel a felkérésért és figyelmükért:

Bach Péter építész

2010. június 16.